

**Київський національний торговельно-економічний
університет
Кафедра філософських та соціальних наук**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

(пост. п. 10 від до розв'яз 2018 р.)

Ректор:

А.А. Мазаракі

**НАЦІОНАЛЬНІ ІНТЕРЕСИ
В СВІТОВІЙ ГЕОПОЛІТИЦІ
ТА ГЕОЕКОНОМІЦІ**

ПРОГРАМА ТА РОБОЧА ПРОГРАМА

**освітній ступінь «бакалавр»
для усіх спеціальностей**

Київ 2018

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ
заборонено**

Автор Л.В. Губицький, канд. іст. наук

Розглянуто і схвалено на засіданнях кафедри філософських та соціальних наук 17 лютого 2017 р., протокол № 13, та кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права 8 лютого 2017 р., протокол № 1.

Рецензенти: Н.А. Латигіна, д-р політ. наук, проф.,
Т.О. Гуржій, д-р юрид. наук, проф.,
Т.В. Канєва, канд. екон. наук, доц.

Навчальна програма

**НАЦІОНАЛЬНІ ІНТЕРЕСИ
В СВІТОВІЙ ГЕОПОЛІТИЦІ
ТА ГЕОЕКОНОМІЦІ**

ПРОГРАМА ТА РОБОЧА ПРОГРАМА

**освітній ступінь «бакалавр»
для усіх спеціальностей**

Автор ГУБИЦЬКИЙ Любомир Володимирович

I. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ (КОМПЕТЕНТНОСТІ), II Місце в освітньому процесі

Навчальна дисципліна «Національні інтереси в світовій геополітиці та геоекономіці» є дисципліною за вибором відповідно до навчального плану підготовки бакалаврів. Особливе значення під час вивчення навчальної дисципліни «Національні інтереси в світовій геополітиці та геоекономіці», де розглядаються особливості здійснення зовнішньої політики провідними «акторами і гравцями» прийоми, засоби, форми і методи, які застосовуються ними з метою відстоювання геополітичних та геоекономічних інтересів, має процес формування світової політики.

Метою вивчення дисципліни «Національні інтереси в світовій геополітиці та геоекономіці» є ознайомлення студентів з теоретичними засадами геополітики та геоекономіки, сутністю геополітичних та геоекономічних інтересів держав на світовій арені, головними напрямками геостратегії України на міжнародній арені.

Завданнями дисципліни «Національні інтереси в світовій геополітиці та геоекономіці» є:

- ознайомлення студентів з етимологією та змістом основних понять, категорій і термінів, пов'язаних з геополітичними та геоекономічними інтересами у світовій політиці;
- вивчення особливостей геополітичного середовища різних регіонів світу, а також національних інтересів великих держав у їх межах;
- формування системних знань про зовнішньополітичну та зовнішньоекономічну діяльність провідних регіональних країн із реалізації національних цілей у чітко визначеному географічному просторі;
- ознайомлення з актуальними глобальними проблемами, які потребують колективного вирішення;
- вироблення навичок дослідження і аналізу документів;
- формування вмінь і навичок роботи з документами в державних установах та органах у сфері реалізації зовнішньої політики України;
- формування вмінь студентів аналізувати офіційну діяльність глав держав і урядів, міністрів закордонних справ, дипломатичних представництв за кордоном, делегацій на міжнародних конференціях з метою реалізації національних інтересів держав.

У результаті вивчення дисципліни «Національні інтереси в світовій геополітиці та геоекономіці» **студенти повинні знати:**

- національні інтереси держав у різних регіонах світу в умовах глобалізації й регіоналізму;
- механізми реалізації геополітичних та геоекономічних інтересів;

– основні тенденції сучасних світових процесів і рушійні чинники, що впливають на політичну і економічну діяльність держав як на світовій арені, так і в межах географічно визначених регіонів;

– тлумачення основних термінів, що вживаються при аналізі геополітичних та гео економічних інтересів у світовій політиці.

Відповідно до вимог освітньо-професійної програми студенти повинні **вміти:**

– *аналізувати та оцінювати* геополітичне та гео економічне положення окремих держав світу;

– *визначати* сутність геополітичних та гео економічних інтересів держав;

– *виявляти* фактори, що впливають на зовнішньополітичну та зовнішньоекономічну діяльність держав;

– *визначати* головні напрями геостратегії держав на міжнародній арені;

– *оцінювати* геополітичні та гео економічні інтереси України;

– *прогнозувати* перспективи реалізації геостратегічних векторів зовнішньої політики України;

– *обґрунтовувати* свою світоглядну та громадянську позицію під час аналізу сучасного геополітичного становища з урахуванням знань, отриманих під час вивчення дисципліни «Національні інтереси в світовій геополітиці та гео економіці»;

– *приймати* практичні рішення щодо оптимального застосування набутих теоретичних знань при виконанні своїх професійних обов'язків;

– *збагачувати* власний світогляд шляхом самоосвіти, творчо працювати над поглибленням і вдосконаленням своїх знань.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі. Для вивчення дисципліни «Національні інтереси в світовій геополітиці та гео економіці» студенти повинні мати базову підготовку з філософських і соціальних дисциплін, що певною мірою впливає на формування базового політичного світогляду студентів.

Дисципліна розрахована на 180 годин, що відповідає 3 кредитам за ЄКТС. Формою підсумкової атестації є екзамен.

II. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Вступ до дисципліни «Національні інтереси в світовій геополітиці та гео економіці»

Предмет, об'єкт та завдання дисципліни «Національні інтереси в світовій геополітиці та гео економіці». Методологічна основа дисципліни. Періодизація і структура дисципліни. Основні наукові геополітичні категорії і поняття. Геополітичне положення країни: сутність, властивості, значення.

Історіографія дисципліни «Національні інтереси в світовій геополітиці та геоекономіці».

Тема 2. Концептуальні засади формування геополітичних та геоекономічних інтересів держав

Базові підходи до виявлення суті та принципів геополітики. (Цивілізаційний підхід до історичного процесу. Військово-стратегічний підхід. Теорія географічного детермінізму). Порівняльний аналіз провідних геополітичних шкіл сучасності. Світова політика: підходи до розуміння. Інтерес – одна із головних категорій у світовій політиці. Реалізація інтересів держави через геополітичне протистояння і територіальну експансію. Роль національного інтересу в міжнародних відносинах. М. Данилевський – основоположник цивілізаційного підходу. Концепція М. Данилевського у працях російського філософа К. Леонтьєва, німецького філософа О. Шпенглера, російського вченого-євразійця П. Савицького, Л. Гумільова, Дж. Тойнбі. Ф. Ратцель (антропогеографія), Р. Челлен (система геонаук), Х. Маккіндер («Географічна вісь історії» – одна з перших глобальних геополітичних концепцій), А.Т. Мехен («концепція морської сили»). К. Хаусхофер («Новий Євразійський Порядок»), Н. Спайкмен (імперська геостратегія); А. Шлезінгер, Г. Кіссінджер, З. Бжезінський та формування американської геополітичної школи. Вагомі підходи до виявлення суті та принципів геополітики. Геоекономіка як інструмент перерозподілу важелів впливу на світовій арені.

Тема 3. Геополітичні та геоекономічні інтереси у відносинах держав Європейського Союзу

Геополітичні та геоекономічні аспекти утворення і розвитку ЄС. Партнери Європейського Союзу та їх вплив на геополітичну ситуацію. Геополітичні та геоекономічні інтереси «Великої трійки». Геополітичні та геоекономічні інтереси Великої Британії в регіонах світу. Геополітичні та геоекономічні інтереси Франції в регіонах світу. Геополітичні та геоекономічні інтереси Німеччини в регіонах світу. Геополітична та геоекономічна ситуація в Середземномор'ї. Геополітичні та геоекономічні інтереси країн Центральної та Східної Європи.

Основні геополітичні та геоекономічні наслідки розширення ЄС на схід в 2004 р. Основні причини економічної кризи в країнах Південної Європи на сучасному етапі та антикризова зовнішньоекономічна стратегія ЄС. Фінансова криза – індикатор ефективності дій захисту інтересів. Засоби стримування падіння єврозони. Захисні валютні механізми відстоювання інтересів.

Тема 4. Геополітичні та геоекономічні інтереси в зовнішній політиці Російської Федерації

Геополітичні та гео економічні інтереси Російської Федерації на пострадянському просторі. Геополітичні та гео економічні інтереси Російської Федерації в Європі. Геополітичні та гео економічні аспекти взаємовідносин між Російською Федерацією і США. Геополітичні інтереси Росії в Азії, Африці та Латинській Америці.

Тема 5. Геополітичні та гео економічні інтереси в зовнішній політиці України

Геополітичні та гео економічні інтереси України на пострадянському просторі. Геостратегічний вектор на інтеграцію з ЄС. Геополітичні та гео економічні інтереси України в Центральній та Східній Європі. Геополітичні та гео економічні інтереси України у Причорноморському регіоні. Гео економічні інтереси України в Азії, Африці, Латинській Америці.

Україна в сучасному геополітичному середовищі. Геополітичне і гео економічне позиціонування України у стиковій зоні Балто-Чорноморсько-Каспійського простору.

Тема 6. Геополітичні та гео економічні інтереси у відносинах держав Південного Кавказу

Геополітичні та гео економічні інтереси Російської Федерації, ЄС та США на Південному Кавказі. Геополітичні та гео економічні інтереси Грузії. Геополітичні та гео економічні інтереси Вірменії. Геополітичні та гео економічні інтереси Азербайджану.

Тема 7. Геополітичні та гео економічні інтереси у відносинах держав Центральної Азії

Геополітичні та гео економічні інтереси Узбекистану. Геополітичні та гео економічні інтереси Таджикистану. Геополітичні та гео економічні інтереси Туркменистану. Геополітичні та гео економічні інтереси Киргизстану. Геополітичні та гео економічні інтереси Казахстану. Геополітичні інтереси США в країнах Центральної Азії. Геополітичні інтереси Російської Федерації в країнах Центральної Азії. Геополітичні та гео економічні інтереси країн Центральної Азії в Афганістані. Геополітичні та гео економічні інтереси КНР у Казахстані.

Тема 8. Геополітичні та гео економічні інтереси в зовнішній політиці держав Східної, Південно-Східної та Південної Азії

Геополітичні та гео економічні інтереси КНР. Геополітичні та гео економічні інтереси Японії. Геополітичні та гео економічні інтереси Північної і Південної Кореї.

Тема 9. Геополітичні та гео економічні інтереси у відносинах близькосхідних держав

Геополітичні та гео економічні інтереси Саудівської Аравії та Катару. Геополітичні та гео економічні інтереси Іраку та Ірану. Геополітичні та гео економічні інтереси Ізраїлю. Геополітичні та гео економічні інтереси Лівану та Сирії.

Тема 10. Геополітичні та гео економічні інтереси в зовнішній політиці держав Африки

Геополітична ситуація на Африканському континенті. Гео економічні інтереси африканських країн. Вплив західних держав на геополітичний і гео економічний простір Африки. Геополітичні та гео економічні інтереси країн Північної, Західної та Східної Африки. Геополітичні та гео економічні інтереси країн Південної Африки. Особливості геополітичного розташування Єгипту. Основні інтереси Європейського Союзу в країнах Африки. Країни Африки та світова спільнота у боротьбі з піратством біля берегів Сомалі та Нігерії. Ефіопія – стратегічний партнер США.

Тема 11. Геополітичні та гео економічні інтереси в зовнішній політиці держав Латинської Америки, США і Канади

Геополітичні та гео економічні інтереси в зовнішній політиці держав Латинської Америки. Геополітичні та гео економічні інтереси США. Геополітичні та гео економічні інтереси Канади.

Тема 12. Геополітичні та гео економічні інтереси в зовнішній політиці Австралії та Нової Зеландії

Австралія–Велика Британія: особливості культурно-цивілізаційних зв'язків. Дипломатичні та торговельно-економічні відносини Австралії та США. Особливості економічного партнерства Австралії з Японією та Південною Кореєю. Діяльність Китайсько-австралійського форуму. КНР – провідний торговельний партнер Австралії. Індія – провідний політичний і економічний партнер Австралії. Еволюція міждержавних зв'язків Австралії та Індії, монархії Перської затоки – торговельно-економічні партнери Австралії. Відносини Австралії з країнами–членами ASEAN. Роль Австралії в регіональних ініціативах США.

III. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ ТА РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ТЕМАМИ (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН)

Назва теми	Кількість годин					Форми контролю
	Усього год/ кредитів	з них				
		лекції	практичні (семінарські) заняття / МК	лабораторні заняття	самостійна робота студентів	
Тема 1. Вступ до дисципліни «Національні інтереси в світовій геополітиці та геоekonomіці»	14	4			10	О, КТ, ЕК, ТЗ
Тема 2. Концептуальні засади формування геополітичних та геоekonomічних інтересів держав	18	4	4		10	О, КТ, ЕК, ТЗ
Тема 3. Геополітичні та геоekonomічні інтереси у відносинах держав Європейського Союзу	18	4	4		10	О, КТ, ЕК, ТЗ
Тема 4. Геополітичні та геоekonomічні інтереси в зовнішній політиці Російської Федерації	14	4			10	О, КТ, ЕК, ТЗ
Тема 5. Геополітичні та геоekonomічні інтереси в зовнішній політиці України	14		4		10	О, КТ, ЕК, ТЗ
Тема 6. Геополітичні та геоekonomічні інтереси у відносинах держав Південного Кавказу	14	4			10	О, КТ, ЕК, ТЗ
Тема 7. Геополітичні та геоekonomічні інтереси у відносинах держав Центральної Азії	16	2	4		10	О, КТ, ЕК, ТЗ
Тема 8. Геополітичні та геоekonomічні інтереси в зовнішній політиці держав Східної, Південно-Східної та Південної Азії	12	2			12	О, КТ, ЕК, ТЗ
Тема 9. Геополітичні та геоekonomічні інтереси у відносинах близькосхідних держав	16	2	4		10	О, КТ, ЕК, ТЗ
Тема 10. Геополітичні та геоekonomічні інтереси в зовнішній політиці держав Африки	14		4		10	О, КТ, ЕК, ТЗ
Тема 11. Геополітичні та геоekonomічні інтереси в зовнішній політиці держав Латинської Америки, США і Канади	14	2	2		10	О, КТ, ЕК, ТЗ
Тема 12. Геополітичні та геоekonomічні інтереси в зовнішній політиці Австралії та Нової Зеландії	14		2		12	О, КТ, ЕК, ТЗ
Разом	180	28	28		124	
Підсумковий контроль – екзамен						

Умовні скорочення:

- О – опитування;
- КТ – комп'ютерне тестування;
- ЕК – експрес-контроль;
- ТЗ – творче завдання.

IV. ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год	Оцінювання, бали
<p><i>Знати:</i> предметно-об'єктну сферу дисципліни «Національні інтереси в світовій геополітиці та геоекономіці», її методологічну основу.</p> <p><i>Вміти:</i> оперувати основними науковими геополітичними категоріями та поняттями</p>	<p>Тема 1. Вступ до дисципліни «Національні інтереси в світовій геополітиці та геоекономіці»</p> <p style="text-align: center;">План лекції</p> <p>1. Предмет, об'єкт та завдання дисципліни «Національні інтереси в світовій геополітиці та геоекономіці».</p> <p>2. Методологічна основа дисципліни. Періодизація і структура дисципліни.</p> <p>3. Основні наукові геополітичні категорії і поняття. Геополітичне положення країни: сутність, властивості, значення.</p>	4	
	<p style="text-align: center;">Завдання для самостійної роботи</p> <p>Історіографія дисципліни «Національні інтереси в світовій геополітиці та геоекономіці».</p> <p><i>Рекомендовані джерела</i></p> <p>Основні: 5, 6, 7.</p> <p>Додаткові: 35–38.</p> <p>Інтернет-ресурси: 45–50</p>	6	1–5
<p><i>Знати:</i> концептуальні засади формування геополітичних та геоекономічних інтересів держав, роль національного інтересу в міжнародних відносинах.</p> <p><i>Вміти:</i> визначати та аналізувати напрями реалізації інтересів держав</p>	<p>Тема 2. Концептуальні засади формування геополітичних та геоекономічних інтересів держав</p> <p style="text-align: center;">План лекції</p> <p>1. Інтерес – одна з головних категорій у світовій політиці.</p> <p>2. Реалізація інтересів держави через геополітичне протистояння і територіальну експансію.</p> <p>3. Роль національного інтересу в міжнародних відносинах.</p>	4	
	<p style="text-align: center;">План семінару</p> <p>1. Базові підходи до виявлення суті та принципів геополітики. (Цивілізаційний підхід до історичного процесу. Військово-стратегічний підхід. Теорія географічного детермінізму).</p> <p>2. Порівняльний аналіз провідних геополітичних шкіл сучасності.</p> <p>3. Світова політика: підходи до розуміння</p>	4	1–5
	<p style="text-align: center;">Завдання для самостійної роботи</p> <p>Користуючись бібліотекою, мережею Інтернет, підготуйте доповіді на теми: «М. Данилевський – основоположник цивілізаційного підходу»; Ф. Ратцель (антропогеографія), Р. Челлен (система геонаук), Х. Маккіндер («Географічна вісь історії» – одна з перших глобальних геополітичних концепцій), А.Т. Мехен («концепція морської сили»), К. Хаусхофер («Новий Євразійський Порядок»), Н. Спайкмен (імперська геостратегія); «А. Шлезінгер, Г. Кіссінджер, З. Бжезінський та формування американської геополітичної школи».</p>	6	1–5

	<p><i>Рекомендовані джерела:</i> Основні: 2, 5–7. Додаткові: 35–38. Інтернет-ресурси: 45–50</p>		
<p><i>Знати:</i> основні характерні риси геополітичних та гео економічних інтересів держав Об'єднаної Європи.</p> <p><i>Вміти:</i> аналізувати змістовну наповненість національних інтересів держав-лідерів та держав-партнерів</p>	<p>Тема 3. Геополітичні та гео економічні інтереси у відносинах держав Європейського Союзу</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Геополітичні та гео економічні аспекти утворення і розвитку ЄС. 2. Партнери Європейського Союзу та їх вплив на геополітичну ситуацію. 3. Геополітичні та гео економічні інтереси «Великої трійки». <p>План семінару</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Геополітичні та гео економічні інтереси Великої Британії в регіонах світу. 2. Геополітичні та гео економічні інтереси Франції в регіонах світу. 3. Геополітичні та гео економічні інтереси Німеччини в регіонах світу. 4. Геополітична та гео економічна ситуація в Середземномор'ї. 5. Геополітичні та гео економічні інтереси країн Центральної та Східної Європи. <p>Завдання для самостійної роботи</p> <p>На основі аналізу наукової літератури підготуйте доповідь на теми: «Основні геополітичні та гео економічні наслідки розширення ЄС на схід в 2004 р.»; «Основні причини економічної кризи в країнах Південної Європи на сучасному етапі та антикризова зовнішньоекономічна стратегія ЄС»; «Фінансова криза – індикатор ефективності дій захисту інтересів»; «Засоби стримування падіння єврозони»; «Захисні валютні механізми відстоювання інтересів».</p> <p><i>Рекомендовані джерела:</i> Основні: 3, 5–7. Додаткові: 12, 20, 35–38. Інтернет-ресурси: 45–50</p>	4	
		4	1–5
		6	1–5
<p><i>Знати:</i> геополітичні та гео економічні інтереси Російської Федерації та України.</p> <p><i>Вміти:</i> аналізувати причини і наслідки зміни геостратегічних векторів</p>	<p>Тема 4. Геополітичні та гео економічні інтереси в зовнішній політиці Російської Федерації</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Геополітичні та гео економічні інтереси Російської Федерації на пострадянському просторі. 2. Геополітичні та гео економічні інтереси Російської Федерації в Європі. 3. Геополітичні та гео економічні аспекти взаємовідносин між Російською Федерацією і США. 4. Геополітичні інтереси Росії в Азії, Африці та Латинській Америці. <p>Завдання для самостійної роботи</p> <p>Зробіть аналіз джерел особливих відносин Російської Федерації з Німеччиною. Розглядаючи розвиток країн Балтії, визначте шляхи подолання економічної</p>	4	
		8	1–5

	<p>залежності від Російської Федерації. <i>Рекомендовані джерела:</i> Основні: 4–7. Додаткові: 8, 13–16, 25. Інтернет-ресурси: 45–50</p>		
<p><i>Знати:</i> геополітичні та гео економічні інтереси України.</p> <p><i>Вміти:</i> аналізувати причини і наслідки зміни геостратегічних векторів</p>	<p>Тема 5. Геополітичні та гео економічні інтереси в зовнішній політиці України План семінару 1. Геополітичні та гео економічні інтереси України на пострадянському просторі. 2. Геостратегічний вектор на інтеграцію з ЄС. 3. Геополітичні та гео економічні інтереси України в Центральній та Східній Європі. 4. Гео економічні інтереси України в Азії, Африці, Латинській Америці.</p> <p>Завдання для самостійної роботи Зробіть аналіз джерел особливих відносин України з Німеччиною. Розглядаючи розвиток Грузії, визначте шляхи подолання економічної залежності від Російської Федерації.</p> <p><i>Рекомендовані джерела:</i> Основні: 4–7. Додаткові: 8, 13–16, 25. Інтернет-ресурси: 45–50</p>	4	1–5
<p><i>Знати:</i> геополітичні та гео економічні інтереси геополітичних гравців на Південному Кавказі.</p> <p><i>Вміти:</i> аналізувати пріоритети країн Південного Кавказу</p>	<p>Тема 6. Геополітичні та гео економічні інтереси у відносинах держав Південного Кавказу План лекції 1. Геополітичні та гео економічні інтереси Російської Федерації, ЄС та США на Південному Кавказі. 2. Геополітичні та гео економічні інтереси Грузії. 3. Геополітичні та гео економічні інтереси Вірменії. 4. Геополітичні та гео економічні інтереси Азербайджану.</p> <p>Завдання для самостійної роботи Визначте місце та роль геополітичного і гео економічного становища України у стиковій зоні Балто-Чорноморсько-Каспійського простору.</p> <p><i>Рекомендовані джерела:</i> Основні: 5, 6, 7. Додаткові: 4, 5, 15, 16, 17. Інтернет-ресурси: 45–50</p>	4	1–5
<p><i>Знати:</i> геополітичні та гео економічні інтереси геополітичних гравців в Центральній Азії.</p> <p><i>Вміти:</i> аналізувати пріоритети країн Центральної Азії</p>	<p>Тема 7. Геополітичні та гео економічні інтереси у відносинах держав Центральної Азії План лекції 1. Геополітичні та гео економічні інтереси Узбекистану. 2. Геополітичні та гео економічні інтереси Туркменистану. 3. Геополітичні та гео економічні інтереси Казахстану.</p> <p>План семінару 1. Геополітичні та гео економічні інтереси Таджикистану. 2. Геополітичні та гео економічні інтереси Киргизстану. 3. Геополітичні та гео економічні інтереси Російської Федерації, США, Китаю в регіоні Центральної Азії.</p> <p>Завдання для самостійної роботи Визначте місце та роль геополітичного і</p>	4	1–5

	<p>геоекономічного становища України у зоні Центральної Азії.</p> <p><i>Рекомендовані джерела:</i> Основні: 5–7. Додаткові: 15–17, 22. Інтернет-ресурси: 45–50</p>	6	1–5
<p><i>Знати:</i> головні геополітичні та геоекономічні інтереси КНР, Японії, Північної та Південної Кореї.</p> <p><i>Вміти:</i> порівнювати місце і роль регіону Східної, Південно-Східної та Південної Азії в світовій економіці</p>	<p>Тема 8. Геополітичні та геоекономічні інтереси в зовнішній політиці держав Східної, Південно-Східної та Південної Азії План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Геополітичні та геоекономічні інтереси КНР. 2. Геополітичні та геоекономічні інтереси Японії. 3. Геополітичні та геоекономічні інтереси Північної і Південної Кореї. <p>Завдання для самостійної роботи Опрацюйте такі питання: «Роль Східної Азії у світовій економіці»; «Стратегічне, економічне та культурне значення Тайваню для КНР»; «Основні причини китайсько-індійського територіального конфлікту»; «Геоекономічні відносини Японії у країнах ASEAN».</p> <p><i>Рекомендовані джерела:</i> Основні: 5–7. Додаткові: 2, 34–38. Інтернет-ресурси: 45–50</p>	2 8	1–5
<p><i>Знати:</i> місце та роль геополітичних та геоекономічних інтересів країн Близького Сходу на світовому ринку вуглеводнів.</p> <p><i>Вміти:</i> аналізувати розвиток геополітичних конфліктів на теренах Близького Сходу</p>	<p>Тема 9. Геополітичні та геоекономічні інтереси у відносинах близькосхідних держав План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Геополітичні та геоекономічні інтереси Саудівської Аравії та Катару. 2. Геополітичні та геоекономічні інтереси Ірану. 3. Геополітичні та геоекономічні інтереси Іраку. <p>План семінару</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Геополітичні та геоекономічні інтереси Туреччини. 2. Геополітичні та геоекономічні інтереси Ізраїлю. 3. Геополітичні та геоекономічні інтереси Лівану та Сирії. <p>Завдання для самостійної роботи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте дипломатичну діяльність ЄС на Близькому Сході. 2. Проаналізуйте вплив курдської проблеми на іраксько-турецькі відносини. 3. Визначте геоекономічну стратегію Ірану у подоланні наслідків дії міжнародних санкцій. <p><i>Рекомендовані джерела:</i> Основні: 4–7. Додаткові: 1, 34–38. Інтернет - ресурси: 45–50</p>	2 4 6	1–5 1–5
<p><i>Знати:</i> головні закономірності геополітичних та геоекономічних взаємин країн Африки</p>	<p>Тема 10. Геополітичні та геоекономічні інтереси в зовнішній політиці держав Африки План семінару</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Геополітична ситуація на Африканському континенті. 2. Геоекономічні інтереси африканських країн. 3. Геополітичні та геоекономічні інтереси країн Південної Африки. 	2	1–5

<p><i>Вміти:</i> визначати і порівнювати роль впливу західних держав на економічний простір Африки</p>	<p align="center">Завдання для самостійної роботи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізуйте причини лідерства ПАР. 2. Охарактеризуйте вплив західних держав на геополітичний і гео економічний простір Африки. 3. Визначте геополітичні та гео економічні інтереси країн Північної, Західної та Східної Африки. <p><i>Рекомендовані джерела:</i> Основні: 5–7. Додаткові: 35–38. Інтернет - ресурси: 45–50</p>	8	1–5
<p><i>Знати:</i> місце та роль геополітичних та гео економічних інтересів держав Латинської Америки, США і Канади в світовій економіці.</p> <p><i>Вміти:</i> аналізувати основні механізми реалізації інтересів країн поза межами американської зони</p>	<p align="center">Тема 11. Геополітичні та гео економічні інтереси в зовнішній політиці держав Латинської Америки, США і Канади</p> <p align="center">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Геополітичні та гео економічні інтереси в зовнішній політиці держав Латинської Америки. 2. Геополітичні та гео економічні інтереси США. 3. Геополітичні та гео економічні інтереси Канади. <p align="center">План семінару</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості забезпечення енергетичної безпеки США за рахунок країн Латинської Америки. 2. Стратегічні інтереси КНР у Латинській Америці: основні механізми їх реалізації. 3. Гео економічні інтереси країн Карибського моря та механізми їх реалізації. <p align="center">Завдання для самостійної роботи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте головні наслідки створення зони вільної торгівлі NAFTA. 2. У чому полягає суть гео економічних інтересів Канади в Латинській Америці? Визначте головні течії ісламу, організацію ісламу, основні общини ісламу: суніти, шіїти, хариджити. 3. Значення халіфату у розповсюдженні ісламу. Причини розколу мусульманського світу Проаналізуйте причини взаємної зацікавленості США й Канади в безпековій та економічній співпраці. <p><i>Рекомендовані джерела:</i> Основні: 5–7. Додаткові: 3, 31–33. Інтернет-ресурси: 45–50</p>	2	1–5
<p><i>Знати:</i> головні культурно-цивілізаційні зв'язки Австралії та Великої Британії.</p> <p><i>Вміти:</i> визначати роль регіонального партнерства у забезпеченні геополітичних та гео економічних інтересів Австралії</p>	<p align="center">Тема 12. Геополітичні та гео економічні інтереси в зовнішній політиці Австралії та Нової Зеландії</p> <p align="center">План семінару</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Австралія–Велика Британія: особливості культурно-цивілізаційних зв'язків. 2. Дипломатичні та торговельно-економічні відносини Австралії та США. 3. Особливості економічного партнерства Австралії з Японією та Південною Кореєю. 4. Діяльність Китайсько-австралійського форуму. КНР – провідний торговельний партнер Австралії. <p align="center">Завдання для самостійної роботи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Простежте розвиток відносин Австралії з країнами– 	2	1–5

та Нової Зеландії	членами ASEAN. 2. Охарактеризуйте Індію як провідного політичного і економічного партнера Австралії. 3. Проаналізуйте торговельно-економічні відносини монархій Перської затоки та Австралії. <i>Рекомендовані джерела:</i> Основні: 1, 5–7. Додаткові: 1, 2, 35–38. Інтернет-ресурси: 45–50	8	1–5
-------------------	--	---	-----

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний

1. Бабурин С. Н. Мир империй: Территория государства и мировой порядок / С.Н. Бабурин. – СПб. : Юрид. центр Пресс, 2005. – 769 с.
2. Базив Д.П. Геополитическая стратегия Украины / Д.П. Базив. – Киев : Ин-т государства и права Украины, 2000. – 191 с.
3. Дергачев В.А. Геоэкономика Украины: (теоретические и прикладные основы) / В.А. Дергачев. – Одесса : ИПРЭЭИ НАНУ, 2002. – 244 с.
4. Дергачев В.А. Геоэкономика / В.А. Дергачев. – Киев : Вира-Р, 2002. – 510 с.
5. Дорошко М.С. Геополітичне середовище та геополітична орієнтація країн СНД / М.С. Дорошко. – Київ : Центр навч. літ., 2011. – 204 с.
6. Мадіссон В.В. Сучасна українська геополітика / В.В. Мадіссон. – Київ : Либідь, 2003. – 174 с.
7. Сирота Н.М. Основы геополитики / Н.М. Сирота. – СПб. : ИВЭСЭП, 2001. – 134 с.
8. Кочетов Э.Г. Геоэкономика. Освоение мирового экономического пространства : учебник / Э.Г. Кочетов. – М. : Норма, 2006. – XVI.– 511 с.

Додатковий

1. Александров И. Монархии Персидского залива: этап модернизации / И. Александров. – М. : Дело и Сервис, 2000.
2. Ашенкамф Н.Н. Современная геополитика : учеб. пособие / Н.Н. Ашенкамф, С.В. Погорельская. – М. : Академ. проект, 2005. – 207 с.
3. Барышников Д.Н. Конфликты и мировая политика / Д.Н. Барышников. – М. : АСТ, 2008. – 384 с.
4. Борділовська О. Республіка Індія у пошуках власного шляху / О. Борділовська. – Київ : ІМВ, 2004.
5. Бразилия: восходящий центр экономического и политического развития. – М. : ИЛА РАН, 2008.
6. Буракова Л. Почему у грузин получилось / Л. Буракова. – М. : Альпина Бизнес Букс, 2011.

7. Василенко І.А. Геополітика сучасного світу : навч. посібник / І.А. Василенко. – М. : Гардаріки, 2006. – 317 с.
8. Гаджієв К. «Більша гра» на Кавказі. Вчора, сьогодні, завтра / К. Гаджієв. – М. : Міжнарод. стосунки, 2010.
9. Гаджієв К.С. Введення в геополітику : навчальник / К.С. Гаджієв. – М. : Логос, 2003. – 432 с.
10. Гаджієв К. Геополітика Кавказу / К. Гаджієв. – М. : Міжнарод. стосунки, 2003.
11. Гальчинський А.С. Україна – на перехресті геополітичних інтересів / А.С. Гальчинський. – Київ : Знання України, 2002. – 180 с.
12. Гео економічні сценарії розвитку і Україна : монографія / М. Згуровський [та ін.] ; за ред. А. Філіпенка. – Київ : Академія, 2010.
13. Геополітика : підручник / А.І. Кудряченко, Ф.М. Рудич, В.О. Храмов. – Київ : МАУП, 2004. – 296 с.
14. Геополітика: Антологія / сост.: Н.Н. Ашенкамф, С.В. Погорельська. – М. : Академ. проект; Культура, 2006. – 1004 с.
15. Геополітика / сост. В. Барішполець; під ред. В. Манилова. – М. : Терра-Книжний клуб, 2002. – 624 с.
16. Геополітика: енциклопедія / Є.М. Суліма та ін. – Київ : Знання України, 2013. – 919 с.
17. Геополітика : навчальник / під ред. В.А. Михайлова; отв. ред. Л.О. Тернова, С.В. Фокин. – М. : Изд-во РАГС, 2007. – 368 с.
18. Головченко В. Країнознавство: Азія, Африка, Латинська Америка, Австралія та Океанія : навч. посіб. / В. Головченко, О. Кравчук. – Київ : Нічлава, 2006.
19. Дергачев В.А. Геополітика : навчальник / В.А. Дергачев. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 526 с.
20. Дергачев В.А. Гео економічний словарь-справочник. – Одеса : ИПРЭИ НАНУ, 2004. – 177 с.
21. Дергачев В. А. Глобальна гео економіка: Трансформація світового економічного простору. – Одеса : ИПРЭИ НАНУ, 2003. – 238 с.
22. Дорошко М. Держави пострадянського простору у світовій політиці / М. Дорошко, Н. Шпакова. – Київ : Знання, 2010.
23. Країни СНД, Європи та Північної Америки : навч. посіб. / М. Дорошко, Р. Кривонос, В. Крижанівський, Н. Сербіна. – Київ : Ніка-Центр 2009.
24. Дорошко М. Країнознавство. Країни СНД і Балтії : навч. посіб. / М. Дорошко. – Чернівці : Книги-XXI, 2008.
25. Ігнаєва Т. Геополітика України в категоріях і поняттях: минуле та сучасність : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Т. Ігнаєва. – Кам'янець-Подільський : ПНУ ім. І. Огієнка, 2015. – 111 с.
26. Емельянова Н. Россия и Евросоюз. Соперничество и партнерство /

Н. Емельянова. – М. : Междунар. отношения, 2009.

27. Колосов В.А. Геополитика и политическая география : учебник / В.А. Колосов, Н.С. Мироненко. – М. : Аспект-Пресс, 2005. – 478 с.

28. Жильцов С. США в погоне за Каспием / С. Жильцов, И. Зонн. – М. : Междунар. отношения, 2009.

29. Країнознавство : підручник / В. Головченко, М. Дорошко, П. Ігнат'єв та ін. – 2-ге вид., переробл. і допов. – Київ : Знання, 2012.

30. Лебедева М.М. Мировая политика : учебник / М.М. Лебедева. – М. : Аспект Пресс, 2006. – 356 с.

31. Ліпкан В.А. Національна безпека України / В.А. Ліпкан. – Київ : Кондор, 2008. – 552 с.

32. Лотоцький С. Україна в світовому геополітичному просторі / С. Лотоцький, С. Трохимчук. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2002. – 192 с.

33. Міжнародні відносини та світова політика : підручник / кер. авт. кол. В. Крушинський ; за ред. В. Манжоли. – Київ : Київ. ун-т, 2010.

34. Мировая политика : учеб. пособие / под ред. С. В. Картунова. – М. : ГУВШЭ, 2007. – 556 с.

35. Мировая политика и международные отношения : учеб. пособие / под ред. С.А. Ланцова, В.А. Ачкасова. – СПб. : Питер, 2008. – 448 с.

36. Нартов Н.А. Геополитика : учебник / Н.А. Нартов. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, Единство, 2002. – 439 с.

37. Нартов Н. А. Геополитика : учебник / Н.А. Нартов, В.Н. Нартов. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, Единство, 2007. – 527 с.

38. Панарин А.С. Стратегическая нестабильность в XXI веке / А.С. Панарин. – М. : Эксмо; Алгоритм, 2004. – 636 с.

39. Печатнов В. История внешней политики США / В. Печатнов, А. Манькин. – М. : Междунар. отношения, 2012.

40. Сваранц А. Пантюркизм в геостратегии Турции на Кавказе / А. Сваранц. – М. : Гуманитарий, 2002.

41. Современная мировая политика: Прикладной анализ / под ред. А.Д. Богатурова. – М. : Аспект-Пресс, 2009. – 588 с.

42. Современные глобальные проблемы мировой политики / В. Кулагин, М. Лебедева, О. Барабанов и др. – М. : Аспект-Пресс, 2007. – 256 с.

43. Тихонравов Ю.В. Геополитика : учеб. пособие / Ю.В. Тихонравов. – М. : Инфра-М, 2000. – 269 с.

44. Уткин А.И. Мировой порядок XXI века / А.И. Уткин. – М. : Эксмо, 2002. – 512 с.

Интернет-ресурси

45. Організація з безпеки та співробітництва в Європі (Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE)). – Режим доступу : www.osce.org

46. Організація Об'єднаних Націй (United Nations). – Режим доступу : <http://www.un.org/>
47. Програма розвитку ООН (UNDP). – Режим доступу : <http://www.undp.org>
48. Рада Європи (Council of Europe).– Режим доступу : <http://www.coe.int>
49. Спеціалізована установа ООН з питань освіти, науки, культури та комунікацій (UNESCO). – Режим доступу : <http://www.unesco.org>
50. Центральна Європейська Ініціатива (Central European Initiative). – Режим доступу : <http://www.ceinet.org>
51. Україна. Європа. Світ : Міжнар. зб. наук. пр. У 2 ч. Ч. 2. – Тернопіль, 2015. – Вип. 16. – 272 с. – Серія: Історія, міжнародні відносини.